

O PLACĂ DE CENTURĂ DESCOPERITĂ LA CHIRNOGI

de GEORGE TROHANI

Efectuându-se săpături arheologice în comuna Chirnogi, jud. Ilfov, s-a descoperit o așezare de tip rustic geto-dacă, situată la marginea de vest a comunei. Până în prezent au fost dezvelite 15 locuințe și 11 gropi datînd de la sfîrșitul sec. III — sec. I î.e.n.

Sub vatra locuinței 11, datînd din prima jumătate a sec. I î.e.n., a fost găsită o placă de centură din bronz aplicată pe un miez de fier.

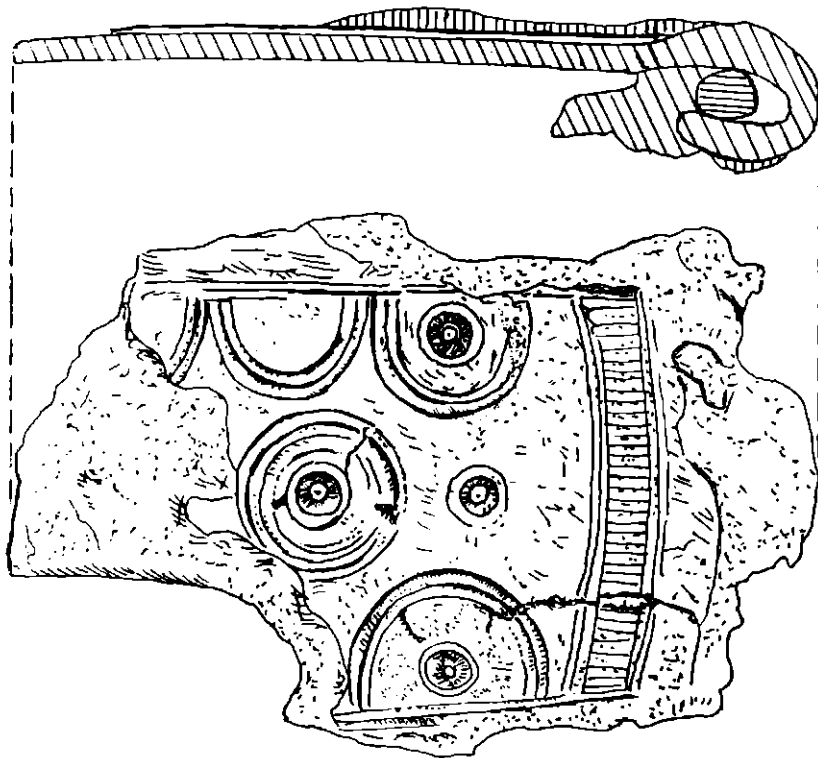

Fig. 1. Placa de centură de la Chirnogi.

În parte distrusă, de formă dreptunghiulară ($10,6 \times 7,1$ cm), la unul din capete miezul de fier se continuă printr-o tijă lată, îndoită în jurul unui piron, alcătuind închizătoarea. Placa de bronz este decorată prin ciocănire. Pe margini se află un chenar compus din două linii în relief. Pe latura mică, din dreptul închizătoarei, perpendicular din chenar pornesc mici linii paralele, adâncite, ce se opresc pe o nouă linie în relief. Din laturile lungi ale chenarului pornesc semicercuri formate de asemenea din câte două linii în relief, pe una din laturi păstrându-se trei astfel de grupe de semicercuri, iar pe cealaltă una. Cele două grupe din colțurile chenarului conțin în interior și sînt despărțite între ele de câte două noi grupe de cercuri mici concentrice. În mijlocul plăcii se află șapte cercuri concentrice, diametrul maxim fiind egal cu cel al semicercurilor (fig. 1).

Prin formă și decor, această piesă se aseamănă cu alte descoperiri de același tip. Cea mai apropiată ca decor pare a fi placa de la Piatra Roșie¹ al cărui chenar este identic. Semicercurile însă, câte trei pe fiecare latură lungă nu conțin cercuri concentrice în interiorul sau în afara lor (fig. 2/4).

Motivul semicercurilor, dar combinat cu linii, puncte, zig-zag-uri, etc., se reîntâlnește pe placa de la Orlea² (fig. 3), pe cea încă inedită din Oltenia³, pe cea din Moldova⁴ sau pe cea de la Hrtcoveț⁵ (fig. 2/2).

Trei fragmente asemănătoare au fost descoperite și la Popești⁶, fiind socotite ca făcînd parte dintr-o teacă de pumnal, prin comparație cu cea apărută anterior, decorată, printre altele, cu trei figurine umane⁷. Chenarele tuturor acestor plăci sînt aproape identice, iar în colțuri, la fragmentul mai mare se află câte un cerc format de asemenea dintr-o linie în relief (fig. 2/3).

Motivul cercurilor concentrice în interiorul unui chenar, de astă dată dintr-o linie înșurată se reîntâlnește și pe placa de aur din colecția Egger⁸ descoperită, se pare, în Transilvania.

Prin urmare, toate aceste plăci, fie că sînt de centură, fie teci de pumnal, au o formă și un decor asemănător. Ele sînt executate într-un stil local, care pe alocuri amintește de motivele decorative ce împodobesc

¹ C. Daicoviciu, *Cetatea dacică de la Piatra Roșie*, 1954, p. 89, pl. XVI/10.

² E. Comșa, „Apulum“, X, 1972, p. 70—71, f. 5.

³ *Ibidem*, p. 74.

⁴ Informație M. Babeș, pentru care-i mulțumim.

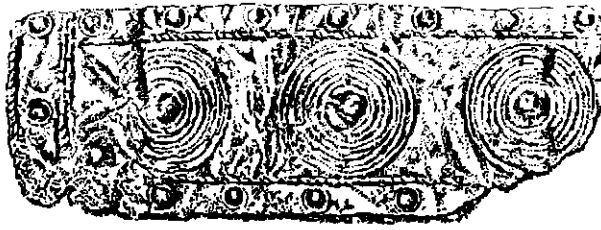
⁵ S. Nac, „Rad Voivodjinskih Muzeja“, 9, 1960, p. 127, pl. XII/9.

⁶ R. Vulpe, *Materiale*, București, VII, 1961, p. 331, f. 8.

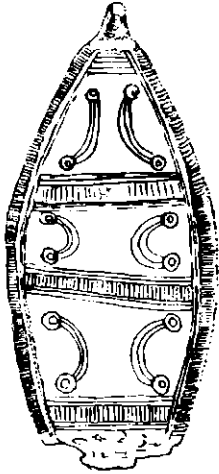
⁷ *Ibidem*, III, 1957, p. 234, f. 23.

⁸ A. Szaraz, „Archaeologiai Ertesito“, XI, 1891, p. 321; V. Pârvan, *Getica*, p. 334, f. 222/9.

⁹ A. Filimon, „Dacia“, I, 1924, p. 357, f. 86—90.

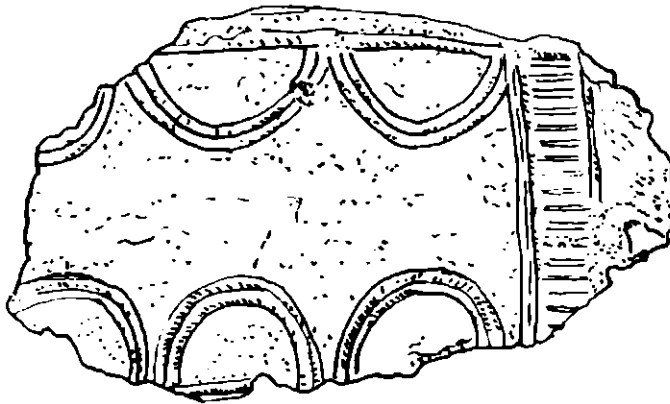
1

2

3

4

Fig. 2. Plăci de centură : 1. Colecția Egger — Viena ;
2. Hrtcoveț ; 3. Popești ; 4. Piatra Roșie.

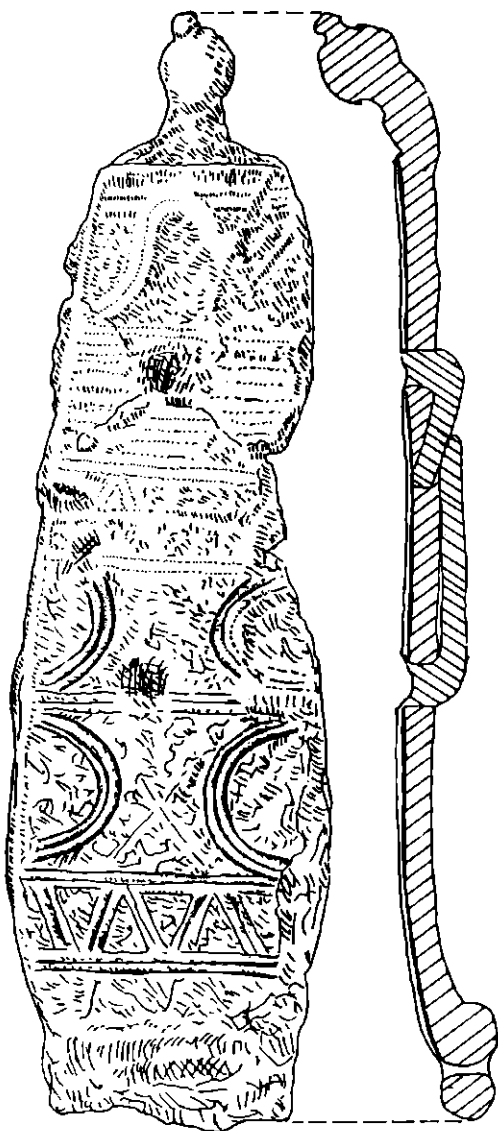

Fig. 3. Placa de centură de la Orlea.

piesele de același tip, dar numai din bronz și cu decor incizat, din prima epocă a fierului. Din numărul relativ mare al acestora, putem menționa pe cele de la Suseni⁹, Spălnaca¹⁰, Pecica¹¹, Gușterița¹², Ferigile¹³, Novi Bečeg¹⁴ sau Yapode din Kmpolje¹⁵.

În ce privește datarea lor, majoritatea cercetătorilor le fixează între sfârșitul sec. II — sec. I î.e.n., înclinând pentru prima jumătate a celui din urmă. O placă de centură tot din bronz și fixată pe un miez de fier, dar nedecorată, a fost descoperită la Lukașovca¹⁶, într-o necropolă din sec. II—I î.e.n.

Ținând seama de contextul în care a fost găsită și de forma ei, recenta descoperire se încadrează și ea în datele de mai sus*.

UNE PLAQUE DE CEINTURE DECOUVERTE A CHIRNOGI

— Résumé —

Pendant les fouilles effectuées dans l'habitation geto-dace de Chirnoși, jud. Ilfov, on a découvert une plaque de ceinture en bronze appliquée sur un noyau de fer. Par sa forme et son décor elle ressemble à d'autres plaques pareilles qui datent de la fin du II—I siècle av.n.è.

¹⁰ J. Hampel, *Bronzkor*, II, pl. CL.; H. Dumitrescu, „Dacia“, V—VI, 1935—1937, p. 218, f. 13.

¹¹ L. Marton, „Archaeologiai Ertesito“, XXIX, 1909, p. 409; V. Pârvan, *op. cit.*, p. 329, f. 217.

¹² Fl. Romer, „Archaeologiai Ertesito“. IV, 1870, p. 81; V. Pârvan, *op. cit.* p. 317, f. 206.

¹³ Al. Vulpe, *Ferigile*, București, 1967, pl. XXIV.

¹⁴ S. Nač, *op. cit.*, 4, 1955, p. 49, pl. IV, f. 4, 6.

¹⁵ R. Bizić — Drechsler, *Arheološki radovi i rasprave*, Zagreb, 1959, p. 245—278.

¹⁶ G. Fedorov, M.I.A., Moscova, 89, 1960, p. 314, f. 7/9.

* Desenele executate de E. Petrache.